

MAGYAR ESTILAP

Kauciószédelgők.

Ideje végre-valahára, hogy a komoly dologhoz mértén komolyan foglalkozzunk azokkal a fosztogató bandákkal, a melyek a fővárosban gombamódra támadnak és ugyszólván a törvény védelme alatt fejtik ki működésüket.

Látszólagosan törvényes formák között prospektusok kiadásával kezdik. Összeáll két-három ember; irodát nyit; esetleg csinosan berendez egy helyiséget és nyitva az üzlet. A prospektusokat nem a lapok útján terjesztik, mert az újságok már ösmerik ezeket a jómadarakat és hamarosan lerántják róluk a leplet. E helyet kiszimatolják, hol vannak hiszékeny emberek, a kik a létért való küzdelemben a szép ígéreteknek hitelt adnak. Ezeknek kezébe nyomják a prospektusokat, a melyek javarészt merő képzelenségeket tartalmaznak, de mind oda konkludálnak, hogy az „intézet” kitűnő állásokat közvetít.

Kaucióról a prospektusokban csak elvétve van szó. Nagyon primitív eszű gazemberek azok, a kik már a prospektusokban kauciókról tesznek említést. Az annyit jelentene, hogy a rendőrséget már előre figyelmeztetik a fosztogató műveletre, a melyet végre akarnak hajtani.

A kaució kérdése (a fosztogatók legfontosabb kérdése) csak akkor kerül szóba, a mikor az áldozatra szánt bárány a „hivatalos” helyiségben megjelenik. Ott azután mindenféle ígéretet tesznek neki. Kilátásba helyeznek neki olyan állásokat, a melyek sohasem ekzisztáltak. Elhittetik vele, hogy ezek az állások fölmentik az élet minden gondja alól. Azt is elhittetik vele sok esetben, hogy az állások még nyugdíjazásokkal is járnak. A szegény embernek egyebe a reménynél nincs. Megtakarított, összekuporgatott pénzecskéjét úgy szeretné elhelyezni, hogy az lehetőleg nagy hasznot hajtson.

Erre alapítják a bandák a maguk manipulációját. Mikor az áldozatot már kellőképpen preparálták, hiszékenységről meggyőződtek, előállnak a kaucióval.

Akármilyen örülten hangzik is, noha az első pillanatra belátná a józan ész, hogy a banda csak pénzétől akarja megfosztani az illetőt, mégis akadnak igen sokan, a kik elhiszik, hogy a derék „közvetítők” annál jobb, annál kitűnőbb állásokat juttatnak nekik, minél több kauciót tesznek le az illetők. Elfogadnak kauciót 50 forinttól feljebb. Az állás-kereső gyakran otthagyja minden megtakarított pénzecskéjét, a

miből persze egy fillért sem lát többé.

Hogy a sűrű leleplezések dacára mégis mennyi hiszékeny ember esik bele az otrombán, de mégis igen vakmerően szőtt hálóba, mutatja a mai lapokban megírt eset. Egy Nagy Károly nevű ember ötvenhárom embertől csalt ki ilyen ürügyek alatt kauciót és ily módon tizezer koronát harácsoltt össze. Az a pénz mind szegény, ügyefogyott, sorsüldözött ember zsebéből került ki. El lehet képzelni, hogy a míg ily nagy összeget harácsoltt össze, nagyon sokáig folytatta a manipulációt ugyszólván — hogy köznyelven fejezzük ki — a rendőrség orra előtt.

Azonban, ha már a szerencsétlen, állás után áhító emberek nem lehet fölvilágosítani, vajjon a rendőrség nem érzi-e annak szükségességét, hogy valamelyes rendőri profilaktikus intézkedésekkel elejét lehetne venni a kauciószédelgők gazdálkodásának? Okvetlenül várnia kell-e addig, míg egy csomó sorsüldözött embert kifosztanak a banda tagjai és megrabolja utolsó filléréit is?

Hisz a rendőrségnek kell, hogy a figyelme mindenre kiterjedjen. A manipulációkat a kauciószédelgők oly nyilvánosan üzik, oly kézzelfoghatóan zsákmányolják ki az embereket, hogy a rendőrségnek csak arra kellene figyelnie, hol, milyen helyiségben működnek az ilyen kaució-irodák? A míg a szegény, kifosztott ember följelentésre fanyalodik, addig nemcsak sok mást ki tud fosztani a banda, hanem meg is ugrik az összeharácsoltt pénzzel. Nézetünk szerint, mihielyt egy kaucióra utazó fosztogató banda megnyitja az „irodáját”, azonnal a körmére kellene koppintani.

De addig is, a míg a rendőrség ilyen profilaktikus eszközökről gondoskodik, legyenek résen az emberek maguk és valahányszor kauciót kérnek tőlük, azonnal tegyenek jelentést a rendőrségnek.

— Angol kormányválság. Londoni tudósítónk táviratozza, hogy a tegnapi hirdetett ministertanácsot, melynek igen fontos kérdések fölött kellett volna döntenie, *hirtelen elhalasztották*, minthogy a király Salisbury miniszerelnököt magához rendelte kihallgatásra. Politikai körökben komoly válságról beszélnek. Hire jár, hogy Salisbury *le akar mondani*. Vele együtt a háborupárti ministerek: *Chamberlain, Balfour és Brodrick* is kiválnának a kabinettből, melynek rekonstrukciójával *Roseberry* lord bizatnék meg.

— Az orosz hadügyminiszer utazása. A „Times” jelenti Pétervárról, hogy *Kuropatkin* orosz hadügyminiszer a középázsiai vasuton Bokharába érke-

zett, a hol a kán és udvara nagy megtiszteltetéssel fogadta. A hadügyminiszer az ottani új vasutak munkálatait szemléli meg. Kuropatkinnak ezt az utazását az afgán viszonyokra való tekintettel az angol rossz szemmel nézi és a londoni sajtó máris inti a kormányt, hogy kísérje nagyobb figyelemmel az oroszok aknamunkáját Ázsiában.

— Císfalat. A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: Mint illetékes helyről értesülünk, egy bécsi lapnak az a hire, mintha lovag *Mauthner*-nak, az osztrák hitelintézet igazgatójának budapesti tartózkodása a magyar beruházási szükségletre vonatkozó tárgyalásokkal összefüggésben volna, nem felel meg a valóságnak.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború. Londonban feszült várakozással lesik a holnapra hirdetett nagy ministeri tanácsnak eredményét. Edward királyról az a hír szármal, hogy a kormány egész politikáját elhéli. Erre vezethető vissza, hogy Salisbury újra beadta lemondását és sürgősen kéri elbocsáttatását. Egészségi állapotára való hivatkozását csak ürügynek tartják. A délafrikai helyzet napról-napra kedvezőtlenebb alakot ölt Angliára nézve. Kitchener türelmetlenkedik, mivel a sürgött segitséget nem küldi a kormány, mert nem küldheti. 10.000 jól begyakorolt lovasságot kért. 3000 lovaszt megígért a kormány, de még azt sem bírja összehozni. Az udvart, különösen a királynét s a hercegnőket leginkább koncentrációs táborokból érkező hírek nyugtalanítják, melyek telvék borzalmas adatokkal a bur asszonyok és gyermekek sűrű elhalálzásáról. A „Deutsche Tageszeitung”-ban egyik londoni levelezője rémes dolgokat mond el a szerencsétlen bur asszonyok és gyermekek ijesztő mértékben történő elhalálzásáról. Szeptemberben — írja a levelező — a koncentrációs táborokban volt 17.070 férfi, 38.022 asszony és 54.325 gyermek, összesen 109.418 személy. Ezek közül meghalt szeptemberben 119 férfi, 328 asszony és — 1954 gyermek, összesen 2411 személy. Junius óta meghalt összesen 5209 gyermek. Ez a végtelenül szomorú statisztika az eredménye annak a szörnyű és a hadviselés történetében eddig ismeretlen brutalitásnak, melyvel az angolok a fogoly asszonyokat és gyermekeket agyonkínözzák. Az erőszakosan internált gyermekek tízedrésre már halott és ha még két évig húzódik a háború, akkor ez idő alatt, sőt talán még előbb kihalnak az összes bur gyermekek. S hogy ez megtörténhetik, elég rámutatnunk a halálázások számának napról-napra való nagy emelkedésére. Juniusban 85.410 fehér férfi, asszony és gyermek közül meghalt 777, júliusban 93.940 közül 1412, augusztusban 105.347 közül 1878 és végül szeptemberben 109.418 közül 2411 ember. Az angol hadvezetőség és a kormány jól tudja, hogy a halálázás aránya a központi táborban mily rettenetesen emelkedik, de azért semmit sem tett arra, hogy e táborok viszonyait javítsa, sőt szeptember óta még rosszabb lett a szegény bur asszonyok és gyermekek sorsa. Remélhetőleg a király elnöklése alatt tartandó nagy ministertanácsban ez a példátlan népirtás is szóba kerül. Talán fog a tanácskozásközött egy akadni, a ki ki meri mondani, hogy Anglia önmérete ezt a szégyenfoltot magán tovább nem tűrheti.

Kréta. A kréti kérdés, úgy látszik, újra napirendre kerül. Tudvalevőleg György herceg megunt a komisszáriuskodást s azon van, hogy Krétát Görögországhoz csatolják. Már végiglátogatta Európá nagy hatalmu udvarait és kormányait, hogy őket az eszmének megnyerje. Az utóbbi hírek szerint tárazódása nem volt sikertelen. Sőt pár nap óta az a hír kísért, hogy Oroszország és Franciaország már elfogadták a legközelebb megvalósítják. A berini „National Zeitung” is megemlékezik a hírről, hogy Oroszország többé nem ellenzi Krétának Görögországha való bekebelezését, de hozzáteszi, hogy a mint illetékes forrásból hallja, Oroszország eddig még nem értesítette a hatalmakat szándéka megváltoztatásáról. De azért valószínűnek

tartja, hogy Oroszország és Franciaország elvben már elfogadtak György herceg javaslatát. Annak is hire jár, hogy az erre szolgáló megállapodások a cárnak franciaországi látogatása alatt Compiègneban már létrejöttek, a miről a görög királyt párisi tartózkodása alatt értesítették. Ez a hír meglepő volna, ha már akkor, a midőn az orosz cár egészen váratlanul György herceget erőszakolta Törökország nyakára, mint Kréta kormányzóját, nem látta volna be mindenki, hogy Oroszország a szultánnal szemben nem a legfőbb politikát folytatja. Tudvalevő dolog, hogy Németország és Ausztria-Magyarország akkor rögtön kiléptek a kréti kérdés megoldására vállalkozott hatalmak koncertjéből, nem akarván a nem egészen lojálisnak mutakozó akcióban részt venni. Az újabb fordulatban tehát eddig még nincs részük. — Hogy milyen állást fognak azzal szemben később elfoglalni, ma még nem tudjuk. A görög király valószínűleg személyesen fog Bécsben az annexió eszméje mellett propagandát csapni, hogy minő sikerrel, majd megvált. Sok függ természetesen attól, hogy a szultán mit szól az egészhez, minthogy eddig még joga van magát Kréta szuverénjének tekinteni. Alig képzelhető, hogy Oroszország és a porta között ne történtek volna előzetes tárgyalások a kérdés fölött, mert ha nem történtek, akkor az annexió elfogadása orosz és francia részről nyílt provokáció volna a szultánnal szemben. Általában mintha a keleti kérdés kísértete kezdene bolyongani, a mi az érdeklét hatalmakat arra serkenetheti, hogy minden eshetőséggel szemben résen legyenek.

FOVÁROSI UGYEK.

Idegenforgalmunk.

A főváros idegenforgalmának emelése érdekében egy élmes budapesti gyáros életrevaló tervet eszelt ki s hogy az ideája holt lőke ne maradjon, ajánlat alakjában benyújtotta azt a fő- és székváros tanácsának, a mely pártolja a tervet.

Hosszu idő óta nem történt nálunk ebben az irányban igazán hatályos intézkedés az intéző körök részéről, pedig a lelkesedésnek milyen melegével karolták fel illetékes helyeken annak idején ezt a fontos kérdést. Az új terv egyébként mindenképpen érdemes arra, hogy minden hivatalos faktor pártolja a város házában. A külföldi világvárosok mintájára, a főváros anyagi hozzájárulása nélkül, az idegenek kényelmére szolgáló, vaszerkezetű, díszes idegenforgalmi pavilont akar építeni az ajánlattevő. Ebben az első forgalmi pavilonban pedig utmutatók és vezetők állanak az idegenek rendelkezésére, a kik utánjárás nélkül jutnak postához, táviróhoz, távbeszélőhöz, az összes színházak és látványosságok, meg közlekedési vállalatok jegyeihez.

Nálunk nem kell felfedezni ezt a nagyfontosságú kérdést, amugy is felszínen tartja az idegenforgalom emelésének szükségességét az igazi értelemben vett idegenforgalomnak még mindig sajnosan tapasztalható hiánya. Érdekes s egyszerűségi jellemző, hogy eddig legfőbbképpen a gazdag külföldiek hasznatható idecsődítésével igyekeztünk idegenforgalmat teremteni. Ennek helyességét mutatja Svájcnak és Olaszországnak idegenforgalmi politikája is. Ezen a nyomon haladtak eddig Magyarországon is az idegenforgalom emelésének zászlóvivői.

És tényleg: a főváros gazdasági fejlődésének a magvát rejtí magában ennek

a kérdésnek újból való fölvetése. S bár az új terv csak a főváros idegenforgalmának fellendítését célozta, nem szabad megfeledkeznünk e kérdés tárgyalásánál az egész ország idegenforgalmának állandósításáról sem. A vidéknek egész éven át tartó turisztikája nélkül Budapest nem fejlődhetik az idegenek központjává. Nem centralizáló törekvéssel akarunk mi turisztikai központot teremteni, hanem Budapest központi fekvése mintegy predesztinálja turisztikai központtá.

Az idegenforgalom emelésére szervezzék a kormány olyan közeget, a milyen Franciaországban az inspecteur des bains et du trafic des étrangers. Ez tartja fenn az összeköttetést minden idegenforgalmi ügyben, a társadalommal, egyesületekkel és magánosokkal való érintkezést. Legyen könnyen tájékoztató idegenforgalmi statisztikánk, a melyből ne csak számokat olvassunk, hanem lássuk meg azokon a hiányokat, a melyeket pótolnunk kell. Rendszeresen, tervszerűen, produktív tevékenységet fejtve ki, az érdeklődésnek a legszélesebb körben való fölkelte után, állandó kitartással buzgólkodjék az egész magyar társadalom az idegenforgalom fellendítésén.

Idegenforgalmunk, sajnos, ma is gyermekkorát éri. Igyekezzünk most, a mikor újból alkalmat adnak erre, kultúr-törekvéseinkben a nyugatot megközelíteni. Nemesak azért, mert ismét alkalom kínálkozik az idegenforgalom emelésére, hanem azért is, mert ezt közgazdasági szempontból se nélkülözheti tovább Magyarország.